

A Bethlen Gábor Alapítvány 2021. évi díjazottjai

„Mi minden erőt, ami a haza javára akar és tud lenni,
nem eltiporni, hanem együvé fogni kívánunk.”

A Bethlen Gábor Alapítvány 2021. évi díjátadójának megvalósulása is azt erősítette meg: ha nem is teljesen, de kezd helyreállni a világ rendje az elmúlt hosszú hónapok halasztásokkal és kiszámíthatatlansággal teli időszak után. 2021. november 13-án – az immár szokásossá vált helyszínen, a Pesti Vármegyeháza dísztermében – sor került az Alapítvány Bethlen Gábor-díjának, Márton Áron Emlékérmének, valamint Székelyföld Jövőjéért ösztöndíjainak átadására. Mivel júniusban még nem tudtuk megtartani a hagyományos Teleki/Trianon-megemlékezést, a Teleki Pál Érdemérmek átadása is ezen a délelőttön történt. A díjazottak közül többen – mint Bakos István alapító és az Alapítvány megvalósításának ötletgazdája felidézte: a régi, kezdeti, nyolcvanas évek végi hagyományokhoz spontán visszatérve – rövid beszédben köszönték meg az elismerést. A rendezvényen közreműködő Szabó István lantművész a reneszánsz és a barokk koráig repítette vissza a hallgatóságot: Bakfark Bálint, Balassi Bálint, Alessandro Piccinini, herceg Esterházy Pál, a Kájoni-kódex, valamint Debreczeni Szappanos János művei közül szemezgetve.

Bethlen Gábor-díjas

Deák Ernő és a *Bécsi Napló*

Kortársak vagyunk Deák Ernővel, lapja, a *Bécsi Napló* pedig egyidős Alapítványunkkal. Mindketten önkéntes szervező munkát vállaltunk és végeztünk évtizedeken át, szűkebb vagy tágabb emberi, keresztény, magyar közösségeink szolgálatában. Harminc éve szövetségesek, küzdőtársak lettünk a rendszerváltató kísérletben – határon innen és túl. Kapcsolatunk évtizedek próbatételei nyomán barátsággá lombosodott. Vele együtt szikáran laudálom a kéthavonta megjelenő „kortárs” lapunkat, a kiváló *Bécsi Naplót* is.

Dr. Deák Ernő történész, szerkesztő, közíró 1940. június 9-én Peresztegen, Sopron vármegyében született. Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc leverése óta él Ausztriában. Tanulmányait szülőföldjén kezdte, majd Ausztria

különböző helységeiben átmenetileg működő magyar gimnáziumaiban folytatta, végül Bécsben fejezte be. A Bécsi Tudományegyetemen a filozófia és a történettudományok nagydoktora lett. 1977 óta az Osztrák Tudományos Akadémia munkatársa, az ausztriai magyar város és településtörténet és az etnikai kisebbségek szakértője. 1980-tól az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének elnöke, és 1985 óta az (immár egyetlen) európai kitekintésű, magyar nyelvű lap, a kéthavonta megjelenő *Bécsi Naplónak* a főszerkesztője. A bécsi „Európa”-Club egyik alapítója, 1975–1987 között az elnöke volt. Életélményem marad nemzetünk sorskérdéseit – nyugat-európai és Kárpát-medencei magyar közösségi vezetők, szakértők részvételével – megvitató híres „Kufstein” Tanácskozások sora, s maradandó érték az előadásokra épülő kiadványsorozat. Dr. Deák Ernő a magyar kultúra igazi nagykövete, az ausztriai magyarok és a rendszerváltó Magyarok Világszövetsége hiteles tisztségviselője, aki a befogadó Ausztriának is közéleti képviselője volt az újjászerveződő MVSZ Választmányának tevékeny tagjaként (1994–2000). Az igen eredményesen működő ausztriai országos magyar szövetség elnökeként alapító és vezetőségi tagja az 1982-től működő Interetnikus Nemzetiségi Ügyek Bécsi Munkaközösségének. 2001-ben az MVSZ-ből kivált nyugati régióbeli EU országos tanácsok alapította Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége (NYEOMSZSZ) elnökévé választották. Életútjáról, közéleti munkásságáról vallomásos visszaemlékezését *Az Öreghegytől a Schneebergig* című nagyszerű, olvasmányos könyvében közli. Ezt az önmagában is gazdag, termékeny élet számadását tetézi a 2019-ben *Útkeresés a jövőbe* címmel, a Mosonvármegye Kiadó gondozásában megjelent 900 oldalas „betakarított tanulmány, értekezés és értékelésgyűjteménye”, igazi kortörténeti dokumentum: a magyarságszolgálat Bethlen Gábor-díjas képviselőjének maradandó öröksége.

Deák Ernő jó hírét, nevét Eötvös-kollégista diáktársaim, barátaim révén, a hatvanas évek végétől ismertem, munkásságát figyelemmel kísértem. Akkor kedveltem meg igazán, amikor a Magyarok Világszövetsége nemzetépítő megújulási kísérletében elszántan, vállvetve küzdöttünk. Ernő mindig csapatban gondolkodott. Együtt küzdött a társaival (Wurst Erzsébettel, Juhász Lászlóval, Smuk Andrással – bevonva a *Bécsi Napló*, a Kufstein Tanácskozás, az „Európa”-Club, a Központi Szövetség munkatársait is) azért, hogy a rendszerváltoztatás a nemzetpolitikában is megvalósuljon. Ennek a legfontosabb intézménye a Teleki Pál és társai szellemiségében működő Magyarok Világszövetsége. Ezt akartuk rehabilitáltatni és megújítani Csoóri Sándor elnök vezetésével.

Noha a Teleki Pál nemzetpolitikájára alapozott közös vállalkozásunk, a nemzetépítő MVSZ újjáélesztési kísérlete az ezredfordulóra csődbe jutott, sokan küzdöttünk érte, sokat építkeztünk, föl nem becsülhető értékeket, kapcsolatokat, szolidaritást teremtettünk benne határon innen és túl. Megdolgoztunk a nemzeti összefogás eredményeiért, amely a parlamenti választásokra is hatással volt. Ezért Deák Ernőnek s társainak – Borbándi Gyulának, Csapó Endrének, Papp Lászlónak, Magyaródy Szabocsnak, Kunckelné Fényes Ildikónak,

Kovács Andornak, Pátkay Róbertnek, Wurst Erzsébetnek, Bihari Szabolcsnak, Klement Kornélnak – a nyugati régióból, köszönettel tartozunk. Két epizódot idézek föl az MVSZ „hőskorszakából”, amelyben Deák Ernőnek is alakító szerepe volt. Az 1996-os millicentenáriumi évet a Magyarok Világszövetsége sikeresen szervezte meg. Ez a tény az MVSZ hatvanadik évfordulós jubileumi ünnepségére is hatással volt. 1998-ban, a parlamenti választás évében tartott rendezvényeinket nagy érdeklődés övezte, kiváltképp az erőteljes hatású *A magyar kultúra külföldi műhelyei a harmadik évezred küszöbén* című négynapos konferenciát. 1998. augusztus 23-a és 26-a között, a világ félszáz országa szakértőinek, közéleti képviselőinek részvételével, tíz szekcióban, két plenáris ülésen zajlott e tanácskozás, amelyen a magyar szellemi élet színe-java előadóként szerepelt. A nyitó plenáris ülésen Deák Ernő Szabad Györgyöt, Egyed Ákost, Katona Tamást követően *A magyarok megítélése az 1848-as bécsi forradalmakban* és a *Gloria Victis, 1848–49* című előadását érdeklődéssel, tetszéssel fogadták. *A Kulturális kommunikáció és a külföld magyarságképe* című frekventált szekcióban, ahol a *Bécsi Napló* főszerkesztőjeként vett részt, Csapó Endre, Magyaródy Szabolcs, Szentmihályi Szabó Péter, Tőkéczi László, Oplatka András, Hefty András, Thomas Scheibert, Sára Sándor, Juhász Judit, Szabó Iván és a clevelandi Kossányi Mihály voltak előadó- és vitapartnerei. A jubileumi év időtálló sikere érdekében rendkívül nagy áldozatot vállaltak, sokat tettek a nyugati régió magyar szervezetei és intézményei. Ekkor építettük Ópusztaszeren – Csete György együttműködésével – a MVSZ Világmagarság Hajlékát, amely bemutatta, reprezentálta a világ magyarságát. 1998 őszén, az első kiállításon mutatuk be az Ausztriai Magyar Szervezetek Központi Szövetségével együtt Deák Ernő *Magyar középiskolák Ausztriában 1956 után* című német és magyar nyelven megjelent kordokumentumát, amelyhez előszót írt az osztrák közoktatási és kulturális miniszter Elisabeth Gehrler és az MVSZ elnöke, Csoóri Sándor is. Deák Ernő a könyv mellé csodás archív fotósorozatot hozott egykori *alma materéről*, az Innsbrucki Magyar Gimnáziumról. „Pedig amint fogy-fogy a jövő / egyre-egyre drágább lesz a múlt.”

Deák Ernőnek és munkatársainak „túlélő” Magyar Öröksége a *Bécsi Napló*. A rendszerváltoztatást követő évtizedben sorra kimúltak a nyugati magyar emigráció jeles fórumai, az *Irodalmi Újság*, az *Új Látóhatár*, a *Nemzetőr*, a Szabad Európa Rádió és mások... A *Bécsi Napló* szinte egyedül maradt talpon a nyugat-európai magyar újságok közül. Jelentősége, olvasóköre megnövekedett, kitekin-tése tágabb horizontúvá vált. Ebben meghatározó szerepe volt Deák Ernőnek, akit az ezredfordulón az – MVSZ-ből kilépett – európai országos szervezetek újonnan alakult szövetsége, a NYEOMSZSZ elnökévé választottak. Ez a Szövetség a *Bécsi Naplót* a fórumának tekinti, egész Európában, a Kárpát-hazában s a tengeren túl is olvassák. A *Bécsi Napló* 2004-ben Magyar Örökség-díjat kapott a nyugati magyar diaszpóra megőrzéséért kifejtett negyedszázados tevékenységéért, a szellemi honvédelem nemes szolgálatáért. Születésének negyvenedik évfordulóját csodaként élhetjük meg, nem találjuk párját a magyar világban. A kéthavi

rendszerességgel, 12 oldalon, 2500 példányban megjelenő *Bécsi Napló* az egyetemes magyarság érdekeit szolgálja európai szellemben. A négy évtizedes tapasztalattal működő szerkesztőség és a szerkesztőbizottság összetételében az értékelvű sokszínűség tükröződik. Valamennyien anyagi ellenszolgáltatás nélkül látják el feladatukat. Munkatársai Ausztria mellett rendszeresen tudósítanak Magyarországról, Szlovákiából, Kárpátaljáról, Romániából, Szerbiából, sőt Nyugat-Európa és a tengerentúl országaiból is. Ma már Nyugat-Európa és tágabb értelemben a diaszpóra egyetlen magyar nyelvű, nyomtatott közéleti-kulturális újságja. Köszönöm, hogy negyedszázada a szerzői közé tartozhatom.

Érett férfikorba lépett a Bécsi Napló címmel Duray Miklós írt emlékező cikket a lap megjelenésének negyvenedik évfordulójára. „*A Bécsi Napló* nem eszmeiséget, azaz ideológiát képviselő lap, hanem szellemiséget, azaz gondolkodásmódot megjelenítő újság. Ugyanakkor mondjuk ki, hogy ez az egyetlen olyan magyar nyelven megjelenő, klasszikus sajtótermék, amely az egész nemzetet megszólítja, tekintet nélkül pártállásra” – írja a Bethlen Gábor-díjas Duray Miklós.

Deák Ernő életrajzi könyvének bemutatóján vallotta: „Ez volt a mi erősségünk: hogy volt közöttünk szeretet, összetartás, nem kezdett ki minket az irigység és a féltékenység. Tudtuk, hogy ez a jövő felé vezető egyetlen út: nem izolálódni, nem ingadozni ide-oda, nem is asszimilálódni, hanem a magyarságunkat megőrizve, az osztrák társadalomba beilleszkedve élni. [...] Közösség nélkül nincs magyarság. De minden közösség csak akkor életképes, ha megtalálja a kapcsolatot a másik közösséggel.” Vallja azt is: aki az ellentéteket szítja, az a magyar közösségi szellemnek árt. Azt kell keresnünk, hogy hol vannak és melyek azok a tényezők, amelyek minket összekötnek, összetartanak, amelyek mindnyájunkra nézve érvényesek. Magyarországnak és Ausztriának is olyan magyar embereket kell látnia, akik képesek felülkerekedni a kicsinyességen, a féltékenységen, az irigységen, akik a közös érdekeket tartják szem előtt – szögezte le.

Deák Ernővel együtt köszöntjük feleségét, Szonját, aki tisztelve férje kiváló képességét, szorgos alkotó munkáját, áldozatos magyarságszolgálatát, szeretettel alkalmazkodik hozzá, segíti. Szonja három gyermekük édesanyja, gondos nevelője, Ernő legfőbb támasza – nemcsak a családi életben, hanem a munkájában is, a *Bécsi Napló* gazdasági ügyintézőjeként. Köszönet illeti Őt azért is, hogy a nyolcvan éves Deák Ernőt erőben, egészségben köszönhetjük és kitüntethetjük.

Alapítványunk fennállásának negyvenedik évfordulója alkalmából megtisztelő, hogy a Kuratórium nevében én köszönhetem ma elsőként a kitüntetetteket. Isten éltesse sokáig és áldja meg a Bethlen Gábor-díjra érdemes Deák Ernőt és lapját, a negyvenéves *Bécsi Naplót*, annak szerkesztőit, szerzőit és híveit!

Bakos István

Márton Áron-emlékérmes

Korzenszky Richárd OSB

Személyes emlék, évtizedekkel ezelőtt történt. Az akkor még létező budapesti Egyetemi Színpad kis előadóművész csoportja, a Forrás Kör Korzenszky Richárd igazgató úr meghívására a nyolcvanas évek második felében látogatást tett a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban. Erdélyi írók, költők műveiből mutattunk be válogatást a bencés diákoknak. Ha jól emlékszem, érettségi előtt álló osztályok fiataljai hallgattak minket. A jól sikerült, emlékezetes est után az igazgató úr szobájában ültünk le igen finom borok és frissen sült pogácsák társaságában.

Az este aligha került volna sor, ha az irodalmi műsor színpadra állítója, Hevér Zoltán – maga is pannonhalmi diák – nem veszi fel korábban a kapcsolatot volt pannonhalmi tanárával, a későbbi igazgatóval. A beszélgetés egy pontján Richárd atya megkérdezte: – Zoli, te diákkorodban dadogtál, hogy sikerült legyőzni a beszédhibádat? Érdeklődve hallgattam, hasonló analóg eseteket találva emlékeimben, amikor azokra a tanárimra gondoltam, akik egy-egy érettségi találkozón bámulatos pontossággal elevenítették fel osztálytársaim jellemző megnyilvánulásait.

A figyelő, okos és empatikus tanárember hatását keltette bennem Richárd atya, s ez a róla akkor kialakult kép megmaradt a későbbiekben is. Nemcsak megmaradt, de erősödött is, és kiegészült a tudós-tanár személyi jellemzőivel. Talán ott, akkor kaptam meg tőle a Kassai István énekgyűjteményéről szóló kismonográfiáját. A győri Bencés Székház könyvtárának rendezése során bukkant rá arra az Újszövetséget magába foglaló nyomtatványra, melynek 1629-ből származó toldalékában, más énekek társaságában két Balassi-versvariáns található. Az énekgyűjtemény tulajdonosát gondos, filológiai munkával az erdélyi fejedelmi udvarban tanácsadóként és követként is tevékenykedő Kassai István személyében jelölte meg.

Az idén nyolcvanéves Korzenszky Richárd Csornán született 1941-ben. Kapuváron járt általános iskolába, középiskolai tanulmányait a Pannonhalmi Gimnáziumban folytatta. A Bencés Rendbe 1959-ben lépett be. 1959 és 1964 között teológiát végzett Pannonhalmán, 1964-ben szentelték pappá.

Filológiai érdeklődése, a tanári pálya iránti szeretete ugyanakkor mélyült el, amikor felvételt nyert az ELTE Bölcsészettudományi Karára, magyar–oroszc szakra. Nem volt kérdés, hogy tanár lesz-e, hiszen a külső körülmények is ez irányba vezették. Be volt szorítva, ahogy ő fogalmaz, a szerzetesi lét egy viszonylag szűk pályájára, egyedül mint tanárok működhetek. A győri Bencés Gimnázium lett működésének színtere, majd 1973-ban visszakerült Pannonhalmára gimnáziumi és teológiai oktatónak. Ezzel egyidejűleg Szennay András főapát titkára. *Alma mater*ének 1979-től tíz éven át igazgatója. 1989-ben pannonhalmi főmonostori perjel.

A rendszerváltás idején miniszteri biztosként a Katolikus Egyházat képviselte a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Iskolabizottságának elnökhelyetteseként meghatározó szerepe volt az egyházi iskolarendszer megújításában. Aztán 1994-ben Tihanyba került házfőnöknek, majd perjelnek. A tihanyi bencés apátság az ő ideje alatt nőtte ki magát szellemi, közéleti és kulturális központtá.

Amikor idén a kárpátaljai Nagyszőlősen Nagyboldogasszony szoboravatásra került sor, és a Bethlen Gábor Alapítvány ajándékként megjelentettük *Szíves kalauz* című kiadványunkat, az első oldalakon az ő gondolatát idéztem: „az ember akkor is történelemformáló, ha »csak« a feladatát teljesíti... A legegyszerűbb is. A vállalásból fakad az élet. Jövő csak akkor tárul föl, ha az ember kész a bizonytalant is bizalommal elvállalni.” Ezek a gondolatok nemcsak a hívő ember tanúságtételei, de megszívlelendő, praktikus tanáccsal szolgálnak világhoz való viszonyulásunkban is: az előttünk álló kihívások bátor elfogadására biztatnak.

Az effajta akarat és elszántság nélkül ugyanis aligha születik eredmény. Egyik kedvenc mondatom, Tomasi di Lampedusa *A Párduc* című nagyregényének főhőse szájából hangzik el: „Isten mindent megtesz értünk, de semmit sem helyettünk.” Korzenszky Richárd atya életének minden állomásában jelen volt a jól látható, érzékelhető eredmény. „Ha én engedelmességet fogadtam és ígértem, akkor azt megfogadtam és megígértem – nyilatkozta egy interjúban –, és akkor átadtam magamat, és ebből az átadásból csoda történik. Nem én fogok valamit létrehozni, hanem ott lehetek közvetlen közelében annak, ami csak úgy magától nő ki. Ez a magától, ez a kegyelem. Igenis, létezik a kegyelem.”

Fáradhatatlan munkabírásu, mindig a jó ügy érdekében munkálkodik. Persze, az eredmény is megérkezik, a mások részéről megnyilvánuló elismerés, a jól végzett munka megbecsülése. Tanúja voltam ennek Tihanyban is, amikor Olasz Ferenc fotográfus és filmrendező kiállítására került sor jó pár évvel ezelőtt. Az oda sereglő előadóművészek, zenészek, színészek nemcsak a jeles művész, de az apátság előjárója előtt is tisztelegtek. *Tetőtéri esték* címmel rendszeresen szervez, tart irodalomtörténeti előadásokat, rendhagyó irodalomórákat, melyek a szélesebb közönség számára interneten is elérhetőek. Újabban az *Országút* című közéleti-kulturális lapban olvasom szívmengető, elgondolkodtató írásait. Fájdalmában és ingerültségében osztozom, amikor a Balaton, azon belül is Tihany egykori bensőséges, zárt világát félti az újgyarmatosítóktól, az újjagdagok térhódításától. A tájba simuló, megejtő szépségű préházakat legyaluló többszintes, medencés palotáktól. Ugyanebben a lapban másutt a tihanyi karácsonyokról emlékezik meg, amikor felnőttek és gyerekek együtt játsszák el évente a pásztorok betlehemi látogatását, a három királyok hódolatát. Ebben az írásban olvasom a következő sorokat. „Alkonyodik. Szerzetesi közösségben élek. Hozzá tartozik életünkhöz a közös imádság és a közös asztal. Elénekeljük az esti dicséreteket, a vesperást, elfogyasztjuk közösen az ünnepi vacsorát, majd zoltárénekek, olvasmányok következnek, utána pedig lelkipásztori szolgálat:

hogy a környező falvakban is legyen karácsony éjjelén szentmise. A mi hivatásunknak része, hogy ünnepelni segítsük az embereket.”

Kedves Richárd atya! Kísérje a Jó Isten áldása példaadó, példamutató éleletet a továbbiakban is! Szeretettel köszöntünk a Márton Áron-emlékéremmel kitüntetettek társaságában!

Gy. Szabó András

Teleki Pál-érdemérmes

Egyed Emese

Laudációt írni akkor a legnehezebb, mikor egy olyan sokszínű pályaképet kell összefoglalni, mint Egyed Emeséé. Kényelmesebb lenne csak elszavalni egy csodálatos versét, mely egyenesen az erdélyi lélek mélyéről kiált. Ugyanilyen megoldás lenne felolvasni egy erős idézetet valamely esszéjéből, megmutatva egy olyan embert, aki szabadságra lel az írásban és az olvasásban egyaránt. De jó lenne csak csendben maradni, és hagyni, hogy beszéljen az a páratlanul gazdag bibliográfia helyettem, és ne legyen „se jel, se láng, csak csend, mely édig ér”.

Kolozsvári értelmiségi családban nőtt fel, édesapja Egyed Ákos történész, testvére Egyed Péter filozófus. A városi lét azonban egyensúlyba került, hiszen Emese gyermekkorának nyarait református lelkész nagyapja bodosi parókiáján töltötte. Későbbi verseinek is visszatérő ihletője ez a különleges, hagyományokban gazdag környezet.

Tanulmányait a bölcsészkaron végezte magyar és francia szakon. Móricz Zsigmond szavaival élve, már ekkor a „világ tanítója” volt. Gondolkodni, rácsodálkozni, műveket jól olvasni, kultúrát megbecsülni tanít. Legyen szó egy iskolai színdarab megrendezéséről vagy színházi konferencia megszervezéséről a fakultáson, mindig élen járt. Szinte mindig úton van: szervezi az irodalmat, könyvbemutatókat. Szemében a szervezőmunka a tudománynak és a művészetnek alapja, nem pedig kiegészítése. A Kolozsvári Magyar Napok megszervezése is a nevéhez fűződik, mely az erdélyi kulturális élet motorjának számít.

Az *Utunk* szerkesztőjeként és később rovatvezetőjeként próbálta védelmezni a magyar kultúrát a bukaresti diktatúra elnyomó törekvései ellen. A forradalom után a *Helikon* és a *Szempont* hasábjain folytatta publicisztikai tevékenységét, valamint hosszabb írásai jelentek meg az *Erdélyi Múzeumban*.

Egyed Emese irodalomtörténészként 1990 óta kutat és tanít a kolozsvári Babeş-Bolyai Egyetemen 18–19. századi magyar irodalmat és színház történetét. Doktoriját 1996-ban Barcsay Ábrahám életművéről írta, amelynek címe *Adieu, édes Barcsaym*. A tanítás mellett fáradhatatlan kutatója az erdélyi levéltárak és könyvtárak elfelejtett anyagainak, így aztán a magyar kultúra számára megbecsülhetetlen értékű felfedezéseket tesz. Neki köszönhetjük Teleki Domokos

A spanyolok Mexikóban című szomorújátékát, amely, ahogy a címéből is sejteni lehet a spanyol hódítások korában játszódik. Újfalvy Krisztina és verselő körének irodalmi levelezését és tevékenységét a 18. századból szintén neki köszönhetően ismerhettük meg. Az erdélyi arisztokrácia korabeli levelezéseinek, illetve szépen titkolt irodalmi próbálkozásainak alapos ismerője és megjelentetője.

Az irodalmat nemcsak alkotói, hanem alkalmazói szinten is műveli, hiszen Kolozsváron egyetemi színpadi, Nagyváradon és Debrecenben pedig bábszínházi dramaturg. Komplex, interakciókra épített színpadi látásmódja visszaköszön versei koncepciójában is.

Költészete részben a kolozsvári és bodosi gyerekkorából, részben az irodalomtörténeti tanulmányaiból táplálkozik. Ellentétben a Forrás-nemzedék új neoavantgárd stílusával, verseiben kezdetben konceptuális irányt követ, ám hamar rátalál egyedi hangjára. A rapszodikus, asszociációkra épített képek, a merész versformák szinte névjegyévé válnak, ahogy az erős, már szinte zenei összhangzatok versbe foglalása is. Páratlan esztétikai és történelmi ismeretei ezt követően, egy mélyebb régió felé terelik érdeklődését. A régióból táplálkozó képek és szellemi hangulatok során – talán a transzszilvanizmus irodalmi hagyatékaként – egy markánsan Erdélyre jellemző, mégis személyes mitológiát teremt meg. Ezt a mitologikus vonalat erősítik istenes versei is, szubjektív istenkapcsolata gyönyörű kifejeződése a magyar irodalmi tradícióknak.

Egyed Emese élete és munkássága példaértékű mindannyiunk számára. Nemcsak önmagában a művei miatt, hanem a közösségéért tenni akaró, minden körülmények között szabad ember, az igazi polgár és a szó eredeti értelmében vett értelmiségi példaképeként is.

Hágen Ádám

Horváth Attila

Horváth Attilát először 2014. március idusán hallottam előadni, amikor a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanaraként ünnepi beszédet mondott, s ahol legkisebb fiam, nyolcévesen, Petőfit szavalt a Károlyi-palota kertjében. Akkor aligha gondolhattam, hogy néhány évvel később én laudálhatom a most már az Alkotmánybíróság bíráját, Teleki Pál-érdemérme alkalmából.

Dr. Horváth Attila jogtörténész, egyetemi tanár és alkotmánybíró az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán 1986-ban, egy évvel később pedig a Bölcsészettudományi Karán szerzett diplomát. 1986-tól tanított az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán a Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszékén. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Egyetemének egyik alapító tanára volt, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Állam és Közigazgatási Karán 2013. július 1-től tanszékvezető, a Magyar Katolikus Jogászok Egyesületének elnökségi tagja. Az Országgyűlés 2016. november 22-én választotta az Alkotmánybíróság tagjává. Számos magas állami kitüntetés birtokosa. Fő kutatási

területe a magyar magán- és kereskedelmi jog története, illetve a szocializmus korszakának alkotmány- és jogtörténete. Több tanulmányban foglalkozott az 1956-os forradalom jog- és alkotmánytörténeti aspektusaival, illetve a forradalmat követő megtorlásokkal. 2013-ban jelent meg *A magyar sajtó története a szovjet típusú diktatúra idején* című önálló kötete.

Hálásak lehetünk Horváth Attila édesanyjának, hiszen ez a fényes pályát befutó férfiú sehogyan sem akart jogász lenni, szíve szerint a történelemtanári hivatást választotta volna. Csak édesanyja kitartó biztatására vette végül az irányt a jogi egyetem felé. Ott következett be azután az az egész életét meghatározó fordulat, mely a jogtörténet felé indította, amely a magyar jogtörténet tanszék által kiírt évfolyamdolgozati téma képében jelent meg: ez Széchenyi István jogi munkássága volt. Bár édesapja orvos volt, sokat mesélt neki Széchenyiről, s az otthoni könyvtárban ott sorakoztak Széchenyi művei. Hazament, leemelte azokat a polcról, és olvasás közben két elhatározás érlelődött meg benne: az egyik, hogy alaposan meg kell ismerje a magyar jogtörténetet, a másik pedig – Széchenyit olvasva –, hogy ő a magyar társadalomért akar dolgozni. Így ötvözte a gyerekkori szerelmet, a történelem szeretetét a választott jogi hivatással, s így vált a legkitűnőbb jogtörténészek egyikévé, a magyar történeti alkotmány kutatójává, Szent István és Széchenyi István munkásságának kiváló ismerőjévé.

A magyar társadalom máig ható egyik alapvető problémája, hogy a jogásztársadalom túlnyomó többsége sem tudásában, sem világnézetében, szemléletében nem készült fel, és így nem is volt alkalmas a rendszerváltás által megkívánt feladatok ellátására. Sem az alkotmányozásra, sem a jogi-politikai-gazdasági átmenet megkövetelte törvénykezésre, sem arra a közéleti szerepvállalásra, amelyet egy parlamenti demokrácia keretei között a jogászságnak be kell töltenie, és amelyet a magyar történelemben Werbőczy István ítélmestertől Bibó Istvánig be is töltött. Horváth Attila azon kevesek egyike, aki ezeknek az elvárásoknak meg tudott felelni, aki a kezdetektől igyekezett a magyar történelemből és jogtörténetből meríteni, a történelmi jogfolytonosságot erősíteni, különösképpen a történeti alkotmány szerepét és értékét visszahelyezni a mai jogunk világába, helyére igazítani azt gondolkodásunkban. Értelmezése szerint ugyanis ez egy olyan ezeréves múltra visszatekintő folyamat, amelyben fel kell ismerjünk azokat a jogszabályokat, jogszokásokat, jogelveket, melyek élők, és tanulságul szolgálnak mind a mai napig. Mindemellett a magyar jogtörténet, a történeti alkotmány egy sajátos jogi szemléletet, illetve nemzeti büszkeséget is biztosít mindazoknak, akik felismerik egyediségét. A történeti alkotmány legnagyobb erénye ugyanis, hogy szemléletformáló hatású. Ezért tartotta kifejezetten káros jelenségnek, hogy jogászgenerációk nőttek fel e szemlélet hiányában, nevelkedtek abban a légkörben, hogy a forradalmi jogalkotás lehet az egyedül üdvözítő, s a múltat el kell törölni. Ezért tanította és nevelte más szemléletben jogászgenerációk sorát az ELTE-n, majd a Pázmányon. A jogmodernizáció, a kritika és honosítás nélküli angolszász és nyugat-európai jog vált a rendszerváltó jogászok számára feltétel nélkül követendő példává, feledve az

ezeréves jogi hagyományokat és értékeket. Említsük csak példaként a Horváth Attila által is sokszor hivatkozott vallásszabadság törvényét! Amíg Nyugaton a vallás nevében dúltak a háborúk, addig itthon a vallási kérdéseket sikerült jogilag szabályozni. Miért ne lehetnénk büszkék arra a tényre, hogy Magyarországon ezeréves jogalkotás folyik, miért ne használhatnánk fel eredményeit? Hiszen itthon soha nem merült teljesen feledésbe a történeti alkotmány. Az angolok büszkék a történeti alkotmányukra, ahogy nekünk is annak kell lennünk. Horváth Attila elengedhetetlennek tartja a magyar identitás megőrzését, különösen egy olyan országban, ahol ezt a múlt század második felében igyekeztek elnyomni, hiszen Magyarországon általában Kelet-Közép-Európában a nemzet és a kultúra megőrzése mindig prioritást élvezett és élvez. De míg a lengyel, cseh-szlovák és különösen a román szocialista rezsimek egyben sovinszta rendszerek is voltak, addig Magyarországon igyekeztek megakadályozni a nemzeti öntudat fennmaradását.

Különösen fontos tanulsága Horváth Attila munkásságának, hogy a jogtudomány, a jogászság gondolkodásából korábban száműzött hit, a kereszténység alapelvei újra elfoglalhassák az őket megillető helyüket és szerepüket. Ez persze nem azt kell jelentse, hogy a jog, a jogászok a parlament és a kormány által hozott jogszabályokat félretéve az egyház írott szabályai szerint végezzék napi feladatukat, azt ellenben igen, hogy egy általános erkölcsi értékmérőt kötelező érvényűnek tartsanak magukra. E gondolat egyik kiemelkedő képviselője Horváth Attila, aki jogtörténészként, egyetemi tanárként és alkotmánybíróként is képvisel egy olyan tökéletes joghoz és rendhez igazodást, amihez megérzésünk szerint a napi joggyakorlatnak és jognak is közelednie kell. Amióta Magyarországon Szent István államvallássá tette a kereszténységet, azóta a jogászoknak és az állam vezetőinek egy állandó értékmérője volt, nevezetesen, hogy a világi törvényeket, a pozitív jogot, jogszabályokat, a mögöttük álló természetjoghoz közelítsék. Ilyenek például a kereszténység tanításai, a legegyszerűsebb ezek közül a tízparancsolat, melyet, ha valaki betart, akkor tulajdonképpen a világi törvényeket is betartja. Ezek mégis többet adnak, mert nemcsak azért tartjuk be a világi törvényeket, mert félünk a büntetéstől, hanem azért is, mert ezeket erkölcsileg is fontosnak tartjuk – azaz önkéntesen követjük a jogot. A világi törvények akkor jók, ha azok az általános erkölcsi, etikai szabályoknak itt és most, ezer éve Magyarországon, a kereszténység eszméinek is megfelelnek.

Horváth Attila alkotmánybíróként is mindig az embert nézi. Azokat, akik ott állnak az alkotmányjogi panaszok mögött, akiknek sokszor az élete függ ezektől az ügyektől – a nyugdíjuk, a szociális segélyük ügye, a devizahiteles problémájuk –, akik az Alkotmánybírósághoz szinte utolsó reménysugárként fordulnak. Ilyenkor természetesen az eljáró bíró vizsgálja, hogy a jogszabályok mit tesznek lehetővé, de figyeli a jogszabályokon belüli mozgásteret is, mert az mindig absztrakt és mindig egyedi esetre kell alkalmazni. Az egyedi esetben sokszor van lehetőség a mérlegelésre anélkül, hogy a jogszabály kereteit

szétfeszítenénk, s ezekben az esetekben iránytű lehet az az erkölcs, amely az egyes alkotmánybírákat vezérel.

Horváth Attila olyan jogász, jogtudós-jogtörténész, aki nem volt rest beépíteni gondolkodásába a magyar történelmi hagyományokra építő eszméket, a történelmi alkotmányt, aki bátran merített a görög-római filozófia és jogi rendszer elveiből, támaszkodik a kereszténység tanításaira, az erkölcsre, a kisközösségeket – családot, iskolát – és az egyes embert szem előtt tartó eszmeiségre és az emberi szolidaritásra, a szeretetre.

Jogászként, alkotmánybíróként a nemzet szolgálatában talán többet nem is kívánhatunk tőle, méltán érdemelte ki ezért a Bethlen Gábor Alapítvány Teleki Pál-érdemérmét!

Petrik Béla

IKON (Ifjú Konzervatívok a Nemzetért)

Középszürke, cinóbervörös, égetett okker, kanárisárga, umbra, olajzöld, kobaltkék... Megannyi szín a palettán – ugyanakkor a művész szeme, ügyes keze, valamint elnagyolt és aprólékos ecsetvonások kellenek ahhoz, hogy képpé formálódjon a színekavalkád. Kell az idő és az energia, hogy összeálljon a kép... Hát még mennyi idő és energia kell, ha a műalkotás nem vásznon, hanem falon vagy padlón születik, s ezernyi apró mozaikdarabból áll össze. Az arany, a karmazsin, a bíborvörös forrása ilyenkor nem olaj vagy akril, hanem az ásvány, a kő, a kavics vagy a kerámia. Bányák mélyéről, folyók medréből, ércek rejtekéből bukkannak elő, megannyi verejtékcsepp áztatja őket, míg grandiózus műként előttünk díszlegnek igazi pompájukban, egy ház falán vagy egy oltár fölött. Apró kockák, parányi darabok ezrei kellenek, sok év és fáradtság, míg a képzelet szülte álomból valóság válik.

Nem csupán a mozaikkép születik így, hanem a haza jelene és jövője is. Ahogy az olajvásznon a színek egymás mellé kerülve formálják az alakot, vagy a mozaikok szoros egysége kiadja a képet, úgy a haza, a nemzet történelmét is generációk egymásra épülő döntései, mozdulatai alakítják, szívdobbanásai polírozzák. A Bethlen Gábor Alapítvány múltjában, jelenében és – hiszem, hogy – jövőjében is a múlt nagyjai és az ifjú odaszántak köszönnek, mosolyognak egymásra. De ebben a köszönésben, mosolyban ott van a bizalom, a ráhagyatkozás és az előretétek egysége is. Nem történik másként ma sem, ezen a novemberi délelőttön. Itt ülünk egymás mellett, és belőlünk, általunk formálódik hazánk. Generációk ívelik át azt a kedves csodát, ami a nemzetünk és Magyarország.

Kitüntetettünk, az Ifjú Konzervatívok a Nemzetért Egyesület – közismeretben IKON – ifjú darabja, mozaikja a hazánk sorsát formáló képnek. Ezt a mozaikot fiatalságánál fogva nem a föld gyomrában töltött ezer esztendő, inkább talán egy keramikus korongja formálta. De üde és energikus. Új szín

a nagy táblán. A fiatal élet lehelete. Nem csupán azért, mert vezetőjük, Nagy Dóra kétgyermekes édesanya, és a csillogó gyermekszemekben ott van a jövő, hanem azért is, mert friss és megalkuvást nem ismerő hangjuk megállásra és elgondolkodtatásra készlet.

A 2010-ben életre álmodott és azt követően politikai inasságban formálódó közösség – mert az IKON nem csupán egy szervezet, hanem igazi közösség is – 2014-ben lett nagykorúvá. A Nemzeti Fórum családjába történő befogadása után, a féltő és óvó fészek melegében elkezdte szárnypróbálgatásait, mely próbálgatások hamar váltak egekig érő szárnyalássá.

S hogy mely egeken szállnak? Mi a felhajtó erő? Nagy Dóra elnök így ír erről az IKON honlapján lévő köszöntőjében: „A fiatalok egyre kevésbé érdeklődnek a politika, a közügyek és Magyarország helyzete iránt. Ennek hatására egyre inkább körvonalazódott bennünk egy olyan szervezet képe, amely kötődik az elődök munkásságához, a történelmünkhöz, hagyományainkhoz, és aminek elsődleges célja azoknak a fiataloknak képzése, akik tenni akarnak ezért a nemzetért. Legfőbb célunknak azt tartjuk, hogy segítsünk és példát mutassunk a fiataloknak abban, hogy vállalják és büszkén vallják magyarságukat. Pályázatok, képzéseket, tanulmányi utakat, jótékony akciókat, táborokat, műhelyeket szervezünk. Meg akarjuk adni a tanulás, a képzés, az utazás lehetőségét a fiatalok számára, hogy tapasztalatokat gyűjtsenek.”

Az elhangzottak nem csupán tartalmas gondolatok, hanem az IKON tagjai e szerint is tesznek. Az IKON munkáját figyelve az Egyesület egyik fő harci eszköze a szó. Hisz kell a fegyver – ahogy fogalmaznak – az „internet pufajkásai” és a „Grincs-jellemek” ellen. S hogy miért? Mert szerintük „sosem éri meg csendben lenni”.

Az identitásválságban szenvedő 21. századi Európában gróf Teleki Pállal közösen vallják: „A mi feladatunk ezekben a rettenetes időkben a világgal szemben az, hogy megtartsunk egy nemzetet a világnak.” De hogyan lehet egy nemzetet megtartani a világnak? Az IKON szerint a régi nagyok által is vallott Istenhaza-család hármásával, ezek szolgálatában.

Isten, kereszténység, hit? – Igen! Hiszen „a kereszténység egy kulturális örökség, amely meghatározza azoknak az életét is, akik történetesen nem hisznek Istenben” – mondja Nagy Dóra elnök. Istent szolgálva vesznek részt az IKON tagjai a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson, ápolják Mindszenty József hercegprímás emlékét és tesznek bizonyosságot a kereszténység és a hit fontosságáról.

Haza? – Igen! Ahogy Nagy Dóra elnök fogalmaz: „Nekünk, anyaországi magyaroknak talán könnyebb sors jutott, és éppen ezért vagyunk hajlamosak elfelejteni, mekkora erő lakozik a kollektív nemzettudatban.” Az IKON éberségre hív és őrzi az emlékezés parazsát. Íróink, költőink, művészeink, a nemzetünk sorsát formáló események és történelmi hőseink emlékét... És a történelem bűneinek emlékét is. Nem azért, mert az ifjú nemzedék nem bocsát meg, hanem azért, mert a bűnelkövetők nem tanultak a vétkeikből, és nem kértek bocsánatot.

Az IKON a múlt és a jelen, a történelmi és a mai Magyarország, az elszakított nemzetrészek és kis hazánk – a határ ezen vagy azon felén, vagy attól távol élők, valamint az elköltözött, az idős és a fiatal generáció között is hidakat épít. Ilyen híd az értékfeltáró kollégiumokban való aktív részvétel, azok szervezése, a *Határok nélkül, közös nyelven* adománygyűjtés, a honismereti kerékpártúrák adta élmény és ismeret, az *Önarckép – Emlékkönyv Für Lajos tiszteletére* című könyv megjelenésében való segédkezés, és a Sinkovits Imre Kollégium elindítása is.

Család? – Igen! Az IKON hazaszeretetre és itthonmaradásra buzdítja és neveli a jövő ifjú édesanyáit és édesapáit azzal, hogy nem csupán beszél a szülőföldön való boldogulásról, hanem a Fiatal Tehetségek Program keretében lehetőséget is ad nekik a bemutatkozásra, az elindulásra.

Az IKON mozaikja ékes darab a hazánkat és annak történelmét, jelenét és jövőjét ábrázoló pompás képen. Egy olyan darab, mely nem csupán megbújik az egyes alkotók között, hanem naprakészségével, tájékozottságával, frissességével támogatja is a többi mozaikdarab tapadását, megmaradását. Az Ifjú Konzervatívok a Nemzetért Egyesület ujjait a mindennapok ütőerén tartva jól érzi annak lüktetését és válaszokat is ad erre. Hazánknak, nemzetünknek, mindannyiunknak pedig igen nagy szükségünk van a hiteles tényfeltárára és a helyes válaszokra. Mert ezek a válaszok segítenek abban, hogy – Teleki Pál gróf szavait újra idézve – „megtartsunk egy nemzetet a világnak”.

Ezen nemzetmegtartó szolgálatért a Bethlen Gábor Alapítvány kuratóriuma az Ifjú Konzervatívok a Nemzetért Egyesületet Teleki Pál-érdeméremmel tünteti ki. Szívből gratulálunk!

Bartos Mónika

Szajkó Gábor

Ma van az egyéves évfordulója a 2019-es Bethlen Gábor-díjas Halzl József halálának. Jóska bátyánk a Rákóczi Szövetség elnökeként közel harminc éven keresztül a Nagyságos Fejedelem „Istennel a hazáért és a szabadságért!” jelmondatának szellemében gyűjtötte a szervezet zászlaja alá az összmagyarságért tenni akarók népes táborát. A Szövetség legaktívabb tagjai közül is kiemelkedik mai kitüntetettünk, Szajkó Gábor munkája.

Szajkó Gábor 1962-ben erős hitű görögkatolikus családban született a bodrogközi Dámócon. Általános iskolás éveit szülőfalujában és Zemplénagárdon töltötte, a sátoraljaújhelyi Kossuth Lajos Gimnáziumban érettségizett, majd a Miskolci Műszaki Egyetem gépészmérnöki karán szerzett diplomát. 1985-ben az ELZETT-nél kezdett dolgozni, majd 1989-ben alapította meg saját vállalkozásait.

Már a gimnáziumi évek alatt lelkes lokálpatrióta volt: ezekben az időkben figyelt fel az egykor az elcsatolt városoknak emléket állító sátoraljaújhelyi Magyar Kálvária mostoha sorsára. 1989-ben a helyi MDF egyik vezetőjeként szembeszállt

a Városi Tanács azon „felújítási” elképzelésével, amely a Szár-hegyen lévő emlékművek jelentését és tartalmát megváltoztatta volna. Társaival vállalta egy stáció önerőből való teljes helyreállítását, majd a rendszerváltás után újjáépülő és újrászentelt zarándokhely fő anyagi és kétkezi támogatója volt. Kezdeményezésére a nemzeti összetartozás évében újabb elemmel bővült a búcsújárárhely: a millenniumi emlékművek szellemében, Matl Péter szobrászművész által megformált 896 cm magas turulszoborral, melyet 2020. június 6-án a központi emlékünnepek keretében avattak fel. A szoborállítás a 85 évvel ezelőtti hagyományokhoz híven közadakozásból valósult meg.

2000-tól bekapcsolódott a helyi piarista atyák által szervezett Kárpát-medencei diáktábor szervező munkálataiba, melynek később – a Rákóczi Szövetséget is bevonva – húsz éven keresztül fő szervezője volt. Számos egyéb kezdeményezésből is aktívan kivette a részét a Szövetség helyi szervezete, melynek húsz éven keresztül elnöke volt. Idei visszavonulásakor a tagság tiszteletbeli elnökké választotta. Talán nem független két évtizedes munkájától és a diákok nyári találkozójának sikerétől az sem, hogy a budapesti székhelyű Szövetség az elmúlt években éppen itt, Rákóczi földjén találta meg rendezvényközpontjának helyszínét.

2006-tól a Patrónus Alapítvány kurátoraként számos értéket teremtett a zempléni városban: kezdeményezésére Árpád fejedelemnek és II. Rákóczi Ferencnek is szobrot állítottak, valamint emléktáblát a kommunizmus áldozatainak és a Felvidékről kitelepítetteknek. A Miskolci Görögkatolikus Egyházmegye Gazdasági Tanácsának tagjaként kezdeményezte a sátoraljaújhelyi Mezőgazdasági Technikum átvételét, így lett a mai Georgikon Középiskola görögkatolikus oktatási intézmény.

A határon túli magyarság ügyét fiatal kora óta szíven viseli: másodéves egyetemistaként társaival bibliát és imakönyvbe való szentképeket vitt egy kézdivásárhelyi paphoz. Hat sikeres út után, melyek keretében utanként 20 bibliát és 500–600 kis szentképet csempészték át, lebuktak, és az éjszakát Kürtösön, a román határőrség fogdájában töltötték. Másnap reggel vezetősáras bilincsből adták át a magyar határőröknek: „tettükért” két évre kitiltották őket Romániából. Ez az incidens sem szegte kedvét, azóta is lelkes és áldozatkész támogatója a külhoni magyarságnak, legyen szó diákok ösztöndíjáról, árvízi helyreállításról vagy akár emlékműépítésről.

Végezetül példaképének, Szepesi Bódog piarista tanárnak, a Magyar Kálvária kezdeményezőjének 1939-es gondolatait tudjuk idézni, melyet akár kitüntettünkre is értelmezhetünk: „Isten áldását kérem Zemplén vármegye sokat szenvedett magyarjaira, s hön óhajtom, hogy legyen itt bensőséges testvéri magyar összefogás, egységes erő, támogassák azokat szívvel-lélekkel, akik nemcsak akarnak, de tudnak is cselekedni. Tartsa meg e város [és benne Szajkó Gábor] továbbra is áldozatkész hazaszeretetét!”

Szajkó Gábor jól megszolgált Teleki Pál-érdemérméhez szeretettel gratulálok.

Pálinkás Barnabás

Emlékezhetnek kortársaim, milyen volt a lengyel irodalom reputációja Magyarországon az 1960-as, 1970-es években. Mrożek elbeszélései és drámái, Iwaszkiewicz prózája, Różewicz és Herbert versei, hogy csupán néhány nevet említek. A magyar irodalmi életben sokan figyeltek akkoriban a lengyel szerzőkre, a világirodalom hazai panorámájában fontos helye volt a lengyel irodalomnak. A Kárpátok túloldalán viszont akkor inkább csak a hungarológusok eltökélt csapata és néhány ínyenc ismerte 20. századi irodalmunkat. Jó fél évszázad múltán gyökeresen megváltozott a helyzet. Az ezredfordulótól – túlzás nélkül mondhatjuk – diadalutat járt be a magyar irodalom a lengyel olvasók körében. Ennek az útnak pedig meghatározó építője Teresa Worowska. A hetvenes években végezte el a magyar szakot a Varsói Egyetemen. „Nagy kaland megtanulni magyarul” – mondta egyik interjújában.

Joggal írta róla polonista kollégánk, Pálfalvi Lajos, hogy Márai-fordításaival jelentős hatással volt a lengyel világirodalmi kánon alakulására. Alig tudjuk elképzelni, milyen előkelő helyet foglal el Márai Sándor életműve a lengyel szellemi életben. A *Naplók* vaskos köteteit is jelentős érdeklődés fogadja, írók, kritikusok, néhanapján még közéleti személyiségek is szívesen hivatkoznak a magyar mester egy-egy gondolatára. Teresa Worowska fordított persze számos egyéb klasszikusunktól is – Balassi Bálinttól Esterházy Péterig. Elmondhatjuk még róla, hogy katolikus mozgalmat szervezett nálunk gyerekek körében, és lapot is szerkesztett, hiszen 1977 óta Magyarországon él.

Emlékszem, néhány éve varsói magyar szakos hallgatók előtt beszélgettünk pályájáról, a műfordítás titkairól, s földidézte, hányszor kellett félbehagynia doktori disszertációját, amikor ismét gyermeket várt (négy gyerek édesanyja ugyanis). Végül azután 2003-ban szerezte meg a doktori címet.

Hosszú volna felsorolni az általa lengyelre fordított magyar művek címét, ugyanígy, ha azokat a kitüntetéseket, elismeréseket kívánnánk végigmondani, melyekkel tevékenységét honorálták. Csupán azt a kettőt említem, amely Balassi Bálint nevéhez fűződik. 2003-ban nyerte el a Balassi-kardot, 2019-ben pedig megkapta a műfordítók legjelentősebb elismerését, a Balassi-nagydíjat.

A köszönet szavaival kell befejezni ezt a laudációt. A magyar tollforogatók nevében is mondom: hálás köszönetünk! *Pani Tereso! Z całego serca dziękujemy!*

Kiss Gy. Csaba

Székyföld Jövőjéért ösztöndíj

Szilágyi Eszter

Szilágyi Eszter 2001. április 25-én született Gyergyószentmiklóson. Elemi és általános iskolai tanulmányait a gyergyócsomafalvi Köllő Miklós Általános Iskolában végezte, mindvégig *summa cum laude* tanulmányi eredménnyel. Eredményei mellett különféle tanulmányi, tantárgyversenyeken, rendezvényeken vett részt, önkéntes tevékenységekbe kapcsolódott be, ezáltal is öregbítve néhai iskolája hírnevét. Már ötödik osztályos korában megmutatkozott tehetsége a magyar és az idegen nyelvek iránt. Innen egyenes út vezetett a tantárgy- és a helyesírási versenyeken, valamint vetélkedőkön való szereplésekhez, az itt elért dobogós helyezésekhez. Ilyenképp említhető például a Mikes Kelemen magyar nyelv és irodalom tantárgyverseny, a Simonyi Zsigmond és a Fürkész helyesírási verseny vagy a Ki Mit Tud? vallási és magyarságtörténelmi kreativitási verseny.

Eszter életében különös jelentőségű a Magyar Televízió és a Kossuth Rádió által meghirdetett nagymesepályázat, amelyre *Végre eljutottam oda, ahová csak a mesékben lehet* című pályamunkáját nyújtotta be. A kuratórium döntésének értelmében Eszter meséje – több mint kétezer közül – bekerült a legjobb harminc munka közé. Az általa írt mesét egy hivatásos színész olvasta fel a Kossuth Rádióban, Eszterrel pedig interjú készült, életre szóló élményt szerezve a mese szerzőjének és iskolájának is. Megjegyzendő, hogy már általános iskolai tanulmányai alatt is rendszeresen írt verseket, amelyek megjelentek az iskolai újságokban, sőt egyik – egy vers-, mese- és novellaíró-pályázat keretei között született – verse napvilágot látott az *Őrzők a végeken* című antológia hetedik kötetében több más, tehetséges diák munkájával együtt. Önkéntes munkáját illetően említésre érdemes, hogy négy éven át tagja volt az iskola kórusának, amellyel rendszeresen felléptek iskolai, egyházi és önkormányzati ünnepségeken, valamint hogy a diákönkormányzat tagjaként, szervezőként segítette a különféle rendezvények lebonyolítását. Ilyenképpen említhetők a március 15-e alkalmából szervezett megemlékezések, a Miklós-napi és karácsonyi ünnepségek, az iskola éves gálaműsora és más, iskolai és azon kívüli rendezvények. A fent említettek mellett részt vállalt a környezet védelmére irányuló *Let's Do It, Romania!* elnevezésű kezdeményezésben, amelynek keretei között Gyergyócsomafalva településének határait tisztították meg a résztvevők. A *jövőért ültetünk!* elnevezésű országos projektbe is bekapcsolódott, az ebben résztvevő diákok fenyőfacsemetét ültettek a letarolt erdőrészekben, felelős magatartást tanúsítva környezetünk problémái iránt.

Nyolcadik osztály végén az országos mérésen az iskola legjobb tanulmányi átlagát érte el, ezt követően felvételt nyert a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium filológia szakosztályába, szintén elsőként, a legjobb tanulmányi átlaggal, amelyet négy éven át meg is tartott. A középiskolai tanulmányai alatt alkalmam

adódott több tantárgyból is oktatni, így lehetőségem volt nemcsak egy-, hanem többdimenziális készségét, szorgalmát, tudományok iránti érdeklődését és elkötelezettségét nyomon követni és kísérsni. Tizedik osztályos korában a Spektrum Oktatási Központban C1-es szintű, Cambridge angol nyelvvizsga oklevelet szerzett. Középiskolásként önkéntes segítője volt a *Care2Travel non-profit* szervezetnek, melynek keretén belül hátrányos helyzetű gyerekeket táboroztattak, több éven át külföldi önkéntesek munkáját segítve tolmácsként.

Az érettségi vizsgán a negyedik legjobb átlagot érte el iskolájában, és ezzel elsőként jutott be a Babeş-Bolyai Tudományegyetem turizmusföldrajz–magyar szakára, ahol jelenleg tanulmányait végzi. Az ösztöndíj odaítélése és átvétele közötti első két félévét szintén csoportelsőként végezte. A koronavírus-járvány indukálta helyzetben az egyetem földrajz karán belül a kommunikációs referens munkáját segíti, ahol az online térben igyekeznek összekovácsolni a kar hallgatóit és fenntartani érdeklődésüket a különböző programok és az egyetem által nyújtott kurrikuláris és extrakurrikuláris lehetőségek iránt.

Eszter személye garanciát jelent arra, hogy az ösztöndíjalapba való bekapcsolódása Székelyföld számára értékteremtő lesz. Szívből gratulálok, és sok sikert kívánok a továbbiakban!

Tódor Imre

Varga Andrea

Varga Andreát a marosvásárhelyi Gecse Dániel Református Orvosi- és Egészségügyi Szakkollégiumba való jelentkezése alkalmából ismertem meg a felvételi beszélgetés és a gólyatábor során. A szakkollégiumban – amelyet az erdélyi református egyházkerület alapított, a magyar kormány támogatásával – a minőségi lakhatáson túl keresztény szellemiségben kívánjuk nevelni és erősíteni a hallgatókat, szakmai képzéseket és közösségi programokat biztosítunk számukra azzal a céllal, hogy már itt jó közösséggé kovácsolódjanak.

Varga Andrea Székelyudvarhelyen született és nőtt fel székely értelmiségi családban. Már kisgyermekkorban bizonyoságot adott arról, hogy közösségben szeret élni és munkálkodni: alapító tagja, majd oktatója a Serítő néptánc-csoportnak, amelynek keretei között éveken át oktatott néptáncot óvodásoknak és iskolásoknak egyaránt. Szeretettel, lelkesedéssel lépett fel – táncolt, szavalt, énekelt – számos alkalommal a Rákóczi Szövetség által szervezett táborokban. Mindezek mellett kiválóan tanult. A szóbeli magyar érettségi reggelén vesztette el édesapját, ennek ellenére kiváló eredménnyel, szinte szín tizessel érettségizett a Tamási Áron Gimnáziumban. Ezek után természetes, hogy felvételt nyert a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemre.

Szakkollégiumba való jelentkezése során a felvételi beszélgetése alatt elmondta: nem azért akar a Gecseben lakni, mert ott jobbak a körülmények, mint az állami bentlakásban, hanem azért, mert jó közösségről hallott. Már

a gólyatáborban kiderült, hogy valóban közösségi ember: vidámságával, optimizmusával, problémamegoldó-készségével kitűnt a társai közül. Már az első perctől húzóemberré vált a közösségi munkában: bekerült a hallgatói önkormányzatba, a diáktanácsba, aktívan részt vett a különböző rendezvényeken, majd ő maga kezdett el programokat – népdaloktatás, népdalest, csapatépítő játékok – szervezni társainak. Új ötletekkel állt elő, lelkesített, bátorított mindenkit. Jó szívvel mondhatom azt, hogy munkatársunkká vált abban a szolgálatban, amit végzünk – szívvel, lélekkel, önzetlenül dolgozik a közösségért ott, ahová őt az Úristen helyezte. Úgy gondolom, hogy Varga Andrea megdolgozott a Székelyföld Jövőjéért ösztöndíjért, és hiszem, hogy ez a támogatás megerősíti őt abban a szolgálatban, amelyet most még egyetemi hallgatóként, néhány év múlva pedig már erdélyi magyar orvosként végez Erdély, Székelyföld megmaradásáért.

Andrea és mindannyiunk számára álljon itt Pál apostol figyelmeztetése és bátorítása, amely érvényes és igaz kitüntetésünk életében is: „Viseljetek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőjévé tett benneteket a Szentlélek” (ApCsel 20, 28). Isten áldása legyen mindannyiunk munkájára!

Batizán Attila

Összeállította: Nagymihály Zoltán

